Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

Lausunto

Pvm/Datum/Date	Dnro/Dnr/DNo
5.12.2022	6961/12.01.00/2022

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Eläinsuojeluasiamiehen lausunto hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 186/2022 vp)

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt eläinsuojeluasiamiestä kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi. Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Eläinsuojeluasiamies edistää ja parantaa eläinten hyvinvointia seurannan, aloitteiden, ehdotusten, lausuntojen ja muun vaikuttamisen keinoin sekä tukee toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Työssään eläinsuojeluasiamies on itsenäinen ja riippumaton toimija.

Yleiset kommentit lakiesityksestä

Pidän hyvänä sitä, että eläinsuojelun lainsäädäntöperustaa pyritään muuttamaan lakiuudistuksella eläinten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen suuntaan. Tutkimustieto eläinten hyvinvoinnista on lisääntynyt merkittävästi sekä yhteiskunnan asenneilmapiiri on muuttunut suhtautumisessa eläimiin ja niiden hyvinvointiin. Tarve uudistaa vanhentunut eläinsuojelulaki onkin ollut suuri. Eläinten hyvinvointilaki tulee määrittämään eläinten hyvinvoinnin sääntelyn Suomessa pitkälle tulevaisuuteen, mikä on tärkeää huomioida lain vaatimuksissa. Tutkimustieto eläinten hyvinvointitarpeista lisääntyy jatkuvasti. Lainsäädäntöä onkin syytä päivittää riittävän usein tutkimustietoon perustuen.

Kunnioituksen lisääminen lain tarkoitukseen on kannatettava asia. Kunnioituksen taustalla on eläinten itseisarvo, joka on määritelty yksiselitteisesti, selkeästi ja laajasti perusteluissa. Useita lain säännöksiä perustellaan itseisarvoon pohjautuvalla kunnioituksella. Lain johdonmukaisuuden näkökulmasta lain pykälässä tulisi tunnustaa eläinten itseisarvo. Tällä on symbolista ja asenteita ohjaavaa merkitystä, sillä kirjaus muistuttaisi ihmisen moraalisesta velvollisuudesta kunnioittaa eläimiä tuntevina olentoina riippumatta siitä, miten yhteiskunnassa arvotamme eläimet esimerkiksi hyödyllisiksi tai haitallisiksi.

Eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita koskevat vaatimukset ovat lakiesityksen keskeisimpiä uudistuksia. Tämä vastaa nykyistä tieteellistä ymmärrystä siitä, että eläimillä on sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita, joiden estyminen johtaa hyvinvoinnin heikkenemiseen. Samalla myös lakiesityksen keskeiset puutteet liittyvät käyttäytymistarpeita koskeviin vaatimuksiin. On hyvä, että lihanautojen pito parsissa, hevosten pilttuut ja emakoiden pitkäaikainen pito tiineytyshäkeissä kielletään siirtymäajalla ja että uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto kielletään. Lypsylehmien ja -hiehojen parsinavetoista ja emakoiden porsitushäkeistä luopumiselle ei

Eläinsuojeluasiamies PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Djurskyddsombudsman PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Animal Welfare Ombudsman P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 saara.kupsala@ruokavirasto.fi elainsuojeluasiamies.fi

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

kuitenkaan aseteta määräaikaa, mikä on ristiriidassa lakiluonnoksen olennaisia käyttäytymistarpeita koskevien vaatimusten kanssa. Myös näistä pitomuodoista tulisi luopua siirtymäajalla. Siirtymäajalla parsinavetoista pihatoihin parsinavetoiden lehmien ja hiehojen liikunnantarpeen tyydyttyminen tulee turvata säätämällä säännöllinen jaloittelumahdollisuus myös sisäruokintakaudella. Ulkojaloitteluvelvoite tulisi ulottaa koskemaan myös pihatoiden lypsylehmiä ja -hiehoja. Emakoiden hyvinvoinnin näkökulmasta tiineytyshäkeistä tulisi luopua esitettyä lyhyemmällä siirtymäajalla.

Lakiesitykseen on kirjattu nautojen ja sikojen osalta niiden käyttäytymistarpeita edistäviä asioita. Kuitenkin esimerkiksi turkiseläinten ja siipikarjan lintujen osalta näitä ei ole kirjattu lain pykäliin, mikä on puute lakiesityksessä. Euroopan komission tiedonanto useiden tuotantoeläinten häkeistä luopumisesta olisi perusteltua ottaa paremmin huomioon lakiesityksessä. Suomessa on kananmunantuotannossa meneillään siirtymä virikehäkeistä erilaisiin lattiajärjestelmiin, ja virikehäkeistä tulisikin luopua siirtymäajalla lain kirjauksessa. Lakiesityksen kirjaukset eläinten olennaisista käyttäytymistarpeista edellyttävät turkiseläinten pito-olosuhteiden säätämistä uudelle tasolle. Turkiseläimet tarvitsevat käyttöönsä nykyistä merkittävästi monipuolisemman ja virikkeellisemmän ympäristön ja suuremmat tilat. Kaikilla eläimillä tulisi olla käytössään kiinteää lattiaa, sillä kokonaan verkkopohjainen alusta ei vastaa eläinten hyvinvointitarpeita.

Kivunlievityksen vaatimus kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on tärkeä uudistus verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön. Karjuporsaiden kirurgisen kastraation kielto siirtymäajalla sekä puudutuksen vaade ovat kiitettäviä parannuksia. Porsaiden hyvinvoinnin näkökulmasta puudutus tulisi ottaa käyttöön nopeammassa aikataulussa kuin neljän vuoden siirtymäajalla. Myös itse toimenpiteestä tulisi luopua mahdollisimman pian.

On kiitettävää, että lakiesityksessä säädetään eläinjalostuksesta nykyistä tarkemmin. Myös eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista on tervetullut uudistus. Jalostusta tarkemmin säätävää asetusta tarvitaan mahdollisimman pian tukemaan valvontaa. Lisäksi on edistettävä sitä, että Suomeen tuotujen eläinjalosteiden jalostusvalinnassa painotetaan riittävällä tavalla hyvinvointi- ja terveysominaisuuksia.

Jatkuvan juomaveden vaatimus nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa on tärkeä uudistus. Useat poikkeukset vesittävät kuitenkin vaatimusta. Siirtymäajan jälkeen jatkuvaa juomavettä tulee edellyttää myös nahkottavien turkiseläinten, rekikoirien ja igluvasikoiden pysyvissä pitopaikoissa. Myös useita tunteja vuorokaudesta ulkotarhassa tai laitumella oleville eläimille tulee turvata jatkuva juomavesi eläinsuojan lisäksi.

Sallituista tuotantoeläiminä, seura- ja harrastuseläiminä ja sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävistä eläinlajeista (nk. positiivilistat) säätäminen on myönteinen uudistus. Myös uusi vaatimus eläimen pitäjän ja muun hoitajan riittävästä osaamisesta on kannatettava.

Eläinsuojeluasiamies **Djurskyddsombudsman** **Animal Welfare Ombudsman**
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 saara.kupsala@ruokavirasto.fi elainsuojeluasiamies.fi

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ɹsunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

Pidän hyvin myönteisenä sitä, että pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti ulotetaan koirien ohella myös kissoihin asiasta asetuksella säätämällä. Kissojen pakollinen tunnistusmerkintä ja rekisteröinti tuo keinon puuttua kissoihin liittyviin vakaviin eläinsuojeluongelmiin, kuten kissojen hylkäämiseen ja hallitsemattomasti lisääntyviin kissapopulaatioihin, sekä edistää löytökissojen palautumista omistajilleen. Lakiluonnokseen sisällytetty nisäkkään pitäjän velvoite estää pitämänsä eläimen hallitsematon lisääntyminen tuo keinon ennaltaehkäistä kissapopulaatioiden syntymistä muiden hyvinvointihyötyjen lisäksi. On tärkeää, että asetuksella säädetään ulkona vapaasti liikkuvien kissojen sterilointi ja kastrointi pakolliseksi. Näitä säännöksiä olen puoltanut aiemmin myös lausunnossani kansalaisaloitteesta *Kissakriisi hallintaan – kissojen tunnistusmerkinnän ja leikkauttamisen puolesta*.[1]

Koiran- ja kissanpentujen maahantuontikielto myyntitarkoituksessa on kannatettava uudistus ja tuo keinon ehkäistä pentutehtaista Suomeen tuotujen kissojen ja koirien kauppaa. On myös hyvä, että koirien ja kissojen myynti-ilmoittelun sisällölle säädetään vähimmäisvaatimukset. Kiitän myös muita lemmikkieläinten hyvinvointia parantavia uudistuksia, kuten sähköpantojen sisällyttämistä kiellettyihin välineisiin sekä kiellettyjen välineiden ja laitteiden kiellon laajenemista myös niiden markkinointiin ja hallussapitoon. Puutteena on kuitenkin, että löytöeläinten kuljettamista ja kiinniottoa ei ole säädetty minkään tahon vastuulle. Löytöeläinten kuljetusvelvollisuus tulisi kirjata lakiin.

Lakiesitys heikentää merkittävästi kilpailueläinlääkärin toimivaltuuksia. Ilmoituksenvaraiset eläinkilpailut tulisi luokitella riskitason mukaan, ja korkean riskin eläinkilpailuissa kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen, jonka tehtävänä on valvoa eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista kilpailuissa ja jolla on todelliset toimivaltuudet puuttua eläinten hyvinvointia vaarantavaan toimintaan kilpailuiden aikana.

Kalastuslakiin sisällytettävät uudet säännökset kalojen lopettamisesta ovat tarpeen. Kalojen kiputuntemus on nykytiedon mukaan vastaavanlainen kuin muilla selkärankaisilla. Suurina saalismäärinä saatavien kalojen lopetusmenetelmiä tulee aktiivisesti tutkia ja kehittää hyvinvoinnin näkökulmasta. Tutkimusnäyttö puoltaa sitä, että rapuja tulisi kohdella tuntemiskykyisinä eläiminä. Rapujen elävänä keittäminen ei ole humaani lopetusmenetelmä, ja laissa tulee kieltää rapujen elävänä keittäminen ilman sitä edeltävää tainnutusta.

Avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten asemaa lakiesitys ei paranna riittävästi. Laissa ei säädetä muita vastuita kuin kunnaneläinlääkärin velvollisuus lopettaa vastaanotolle tuotu vahingoittunut tai sairas luonnonvarainen eläin. Laissa tulisi säätää selkeästi ja kattavasti vastuutahot

[1] Eläinsuojeluasiamiehen lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle kansalaisaloitteesta Kissakriisi hallintaan – kissojen tunnistusmerkinnän ja leikkauttamisen puolesta (KAA 4/2021 vp), 8.3.2022.

Eläinsuojeluasiamies PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Djurskyddsombudsman PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Animal Welfare Ombudsman P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 saara.kupsala@ruokavirasto.fi elainsuojeluasiamies.fi

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten kuljettamisen, avun tarjoamisen, kärsivän eläimen lopettamisen ja kansalaisille tarjottavan neuvonnan osalta.

Villieläinten hoitolatoiminnan säätäminen ilmoituksenvaraiseksi ei ole riittävää, vaan toiminnan tulisi olla luvanvaraista, jolloin viranomaisella olisi mahdollisuus arvioida olosuhteet, hoitomahdollisuudet ja toiminnanharjoittajan pätevyys ennen toiminnan aloittamista. Valtion tulisi osallistua nykyistä suuremmalla määrärahalla luonnonvaraisten eläinten hoidon kustannuksiin ja rahoittaa myös muiden kuin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen eläinten hoidon järjestämistä. Laki velvoittaa auttamaan kaikkia avuttomassa tilassa olevia luonnonvaraisia eläimiä, ja tähän valtion tulisi luoda nykyistä parempia edellytyksiä.

Lakiesityksen tavoitteena on eläinten hyvinvointivalvonnan ja viranomaisten keinovalikoiman tehostaminen. Myönteisiä uudistuksia ovat esimerkiksi Tullin säätäminen uudeksi valvontaviranomiseksi, viranomaisen mahdollisuus asiantuntijan ja avustajan käyttöön eläinsuojeluvalvontaa tehtäessä, eri alojen viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle havaitessaan avun tarpeessa olevan eläimen sekä mahdollisuus teurastamoiden kameravalvontaan.

On kuitenkin ongelmallista, että lakiesityksestä puuttuu virka-ajan ulkopuolella järjestetty eläinten hyvinvointivalvonta. Eläinten hyvinvointivalvonta tulisi järjestää myös virka-ajan ulkopuolella. Eläintenpitokiellon noudattamisen tarkastus tulisi voida tehdä myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan, jos on aihetta epäillä eläintenpitokieltoa rikottavan. Lakiesitys tuo uusia velvoitteita viranomaisille ja siten lisäresurssitarpeen valvontaan. Eläinten hyvinvointivalvonnalle on turvattava riittävät resurssit. Valvontaeläinlääkäreiden parityöskentelyä on tärkeää edistää kaikilla alueilla.

Eläinten hyvinvointilaissa tulisi säätää eläinasiavaltuutetun virasta ja siitä, että viranomaisella voi olla käytössään muuta henkilökuntaa. Suomessa eläinsuojeluasiamiehen virka on perustettu kaksi kertaa määräaikaisena hallitusohjelmien kirjauksien perusteella. On aika vakinaistaa laissa eläinasiavaltuutetun rooli eläinten hyvinvointilain tarkoitusta edistävänä riippumattomana viranomaistoimijana sekä varmistaa viranomaisen mahdollisuudet edistää eläinten hyvinvointia pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Eläinasiavaltuutettu kuvaisi paremmin tehtävänkuvaa kuin eläinsuojeluasiamies, sillä tehtävässä edistetään ja parannetaan eläinten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Yksityiskohtaiset kommentit

1 § Lain tarkoitus

On hyvä, että lain ensisijaiseksi tarkoitukseksi on tulossa eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Lain tarkoitukseen olisi hyvä kirjata myös eläinten hyvinvoinnin turvaaminen.

Eläinsuojeluasiamies PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Djurskyddsombudsman PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Animal Welfare Ombudsman P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 saara.kupsala@ruokavirasto.fi elainsuojeluasiamies.fi

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ɹsunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

Kunnioituksen lisääminen lain tarkoitukseen on kannatettavaa. *Lain tarkoituspykälässä tulisi tunnustaa myös eläinten itseisarvo.* Perusteluissa todetaan, että eläinten kunnioittamisen taustalla on ajatus eläimen itseisarvosta, joka määritellään myös laaja-alaisesti perusteluissa. Itseisarvo tarkoittaa, että eläin on itsessään arvokas. Itseisarvo on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle, esimerkiksi eläimen aineellisesta arvosta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa useassa kohtaa säännöstä perustellaan itseisarvoon pohjautuvalla kunnioituksella (esimerkiksi säännökset, joissa kielletään myytävän eläimen pito näyteikkunassa, eläimen kosmeettisen värjääminen, sukupuoliyhteys eläimen kanssa, villieläinten käyttö viihteellisissä esityksissä ja eläimen lopetus viihdetarkoituksessa sekä luonnonvaraisten eläinten auttamista koskeva velvollisuus).

Koska kunnioittaminen pohjautuu ajatukseen eläinten itseisarvosta, joka vieläpä avataan laajasti ja kattavasti perusteluissa ja johon viitataan usein lain perusteluissa, olisi johdonmukaista tunnustaa itseisarvo lain pykälässä.

Kuten jo lakiesityksen esitöissä tuodaan esiin, ajatus eläinten kunnioittamisesta ja arvosta ei ole uusi, vaan ne ovat keskeisiä lähtökohtia sille, miksi eläimiä halutaan suojella omalla lainsäädännöllä. Lakiesityksessä tuodaan myös selvästi esiin, että eläinten itseisarvo ei muuta sellaisenaan eläinten nykyistä oikeudellista asemaa, esimerkiksi eläimen esineoikeudellista asemaa.

Lain tasolla tunnustetulla itseisarvolla on symbolista ja asenteita ohjaavaa merkitystä. Lakitasoinen itseisarvon tunnustaminen muistuttaa ihmisen moraalisesta velvollisuudesta kunnioittaa eläimiä tuntevina olentoina riippumatta siitä, miten yhteiskunnassa arvotamme eläimet esimerkiksi hyödyllisiksi tai haitallisiksi. Eläinten itseisarvo on jo kirjattu EU:n koe-eläindirektiiviin. Lisäksi Alankomaiden, Norjan ja Sveitsin eläinsuojelulakeihin on kirjattu eläinten itseisarvo. Eläinten asema tuntevina olentoina on tunnustettu myös EU:n perustamissopimuksessa. Itseisarvon kirjaamista lain pykälään toivottiin yleisesti yksityishenkilöiden ja myös monien sidosryhmien antamissa lausunnoissa.

5 § Määritelmät

Pysyvä pitopaikka

Lakiesityksen mukaan eläimen pysyvä pitopaikka on se, missä eläin viettää pääosan ajastaan. Pykälän perusteluissa (s. 84) eläimen ulkotarha ja laidun määritellään väliaikaiseksi pitopaikaksi silloin, kun eläin viettää siellä alle puolet vuorokaudesta. Perusteluissa muita väliaikaisen pitopaikan esimerkkejä ovat muun muassa raviradan valjastuskarsina, hevostraileri, naudan hoitokarsina sekä teurastamon karsina. Kuitenkin verrattuna edellä mainittuihin väliaikaisen pitopaikan esimerkkeihin eläin voi viettää säännöllisesti huomattavia aikoja ulkotarhassa tai laitumella.

Pitkäaikainen, vaikkakin alle puolet vuorokaudesta, kestävä eläimen pito ulkotarhassa tai laitumella on syytä erottaa lyhytaikaisesta jaloittelusta ulkotarhassa. Mitä merkittävämmän ajan eläin

on jossain pitopaikassa, sitä suurempi merkitys pitopaikan tarjoamilla resursseilla on eläimen hyvinvoinnille. *Ulkotarha ja laidun tulisi eläinsuojan lisäksi määritellä pysyväksi pitopaikaksi silloin, kun eläin on tarhassa tai laitumella useamman tunnin vuorokaudessa*.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset sekä liite 1

Säätäminen eläinlajeista ja eläimistä, joita saa pitää tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä, on erittäin tärkeä. Säännöksen on tarkoitus varmistaa, että näissä pitomuodoissa voidaan pitää vain sellaisia lajeja, joiden pito voidaan järjestää siten, että eläinten on mahdollista toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan ja fysiologisia tarpeitaan ja joille on saatavilla asianmukaista eläinlääkinnällistä hoitoa.

Pykälän 1 momentissa kohdassa 1 tulisi lisätä käyttäytymistarpeisiin leikki, syöminen ja ympäristön tutkiminen, vastaavasti kuin käyttäytymistarpeet on listattu pykälissä 20 ja 37.

Liitteessä 1 on listattu nisäkkäät ja linnut, joita voidaan pitää tuotantoeläminä, sekä eläinlajit, joita voidaan pitää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä. Perusteluiden mukaan tuotantoeläinten listalle on pyritty sisällyttämään kaikki ne nisäkäs- ja lintulajit, joita Suomessa tällä hetkellä pidetään tuotantotarkoituksessa. On kuitenkin tarkasteltava, onko kaikista listalla olevista lajeista tarpeeksi tutkimustietoa, jotta voidaan varmistua siitä, että niiden pito on mahdollista järjestää eläinten olennaisia käyttäytymistarpeita ja fysiologisia tarpeita vastaavalla tavalla. Olisi ollut toivottavaa, että lakiesityksen tueksi olisi laajemmin kartoitettu, mistä lajeista tutkimustietoa on riittävästi ja mistä lajeista sitä puuttuu.

Esimerkiksi soopelin lajinomaisista tarpeista ja hyvinvoinnin edellytyksistä on saatavilla hyvin vähän tutkimustietoa. Tästä syystä ei ole riittävästi tietoa siitä, että soopelin mahdollisuudet lajityypilliseen käyttäytymiseen ja hyvinvointiin voidaan varmistaa tuotanto-oloissa. Soopelin kasvatusta on Suomessa hyvin vähän. Soopelin jättämistä pois sallittujen tuotantoeläinlajien listalta olisi syytä harkita.

Vesipuhvelin osalta on pohdittava, onko tällä hetkellä riittävästi tietoa siitä, että vesipuhveleiden käyttäytymistarpeiden ja lämmönsäätelyyn liittyvien tarpeiden tyydyttyminen voidaan varmistaa Suomen oloissa. Eläinten hyvinvointikeskuksen selvityksen mukaan rypeminen kuuluu laiduntamisen ohella vesipuhvelin lajinmukaiseen käyttäytymiseen. Mahdollisuus rypemiseen on tärkeää lämmönsääntelyn, kehonhuollon, sosiaalisen käyttäytymisen ja tutkimiskäyttäytymisen takia. [2] Suomessa kesäaika on hyvin lyhyt, joten vesipuhvelin mahdollisuus rypemiseen rajoittuu vain pieneen osaan vuodenkiertoa. Lisäksi em. selvityksen mukaan vesipuhvelin kylmänsiedosta on vähän tutkimustietoa. Vesipuhveli on nautaa harvakarvaisempi, ja kehon ulokkeet, kuten korvat, häntä,

[2] Eläinten hyvinvointikeskus 2021. Vesipuhvelin soveltuvuus tuotantoeläimeksi Suomessa.

jalat ja utare, ovat kylmälle alttiita. Myös vastasyntyneet vasikat ovat herkkiä kylmälle. Vesipuhvelin nautaa heikompi kylmänsietokyky rajoittaa eläinten ulkoilumahdollisuuksia talviaikaan. Vesipuhvelin tutkimiskäyttäytymisen ja liikkumisen tarve patoutuu kuitenkin nautaa herkemmin.

Vesipuhvelin pidon salliminen vain lihantuotantoa varten vastaa nykyistä lainsäädäntöä. On hyvä, että lakiesityksessä on huomioitu maidontuotannon riskit vesipuhvelin hyvinvoinnille. Katson hallituksen esityksen mukaisesti, että vesipuhveleiden pitoa ei tule sallia Suomessa maidontuotantoa varten. Kuten lakiesityksen perusteluissa kuvataan, maidontuotannossa ei voida varmistua siitä, että vesipuhvelin olennaiset käyttäytymistarpeet ja fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää eläinten hyvinvointilain vaatimusten mukaisesti. Eläinten hyvinvointikeskuksen em. selvityksen mukaan vesipuhvelivasikat ovat syntyessään nautavasikoita kehittymättömämpiä ja niillä on heikompi imemisrefleksi. Vasikan on vaikea omaksua muita ravinnonlähteitä kuin emon maitoa, eikä vesipuhvelin maitoa voida korvata juomarehulla vesipuhvelivasikan ruokinnassa. Varhainen vieroitus heikentää huomattavasti vesipuhvelivasikan hyvinvointia. Siksi vesipuhvelivasikalle suositellaan pitkää vierihoitoa, joka ei maidontuotannossa ole yleensä mahdollista. On myös huomattava, että käytäntö, jossa vesipuhvelivasikka erotetaan emästään noin puoleksi vuorokaudeksi maidon lypsämisen takia, rajoittaa merkittävästi vasikan olennaisia käyttäytymistarpeita.

Tuotantoeläinten positiivilistan tulisi koskea myös muita eläinlajeja kuin nisäkkäitä ja lintuja, kuten kaloja. Sirkuseläinten osalta on hyvä, että merileijonia ei enää saisi pitää sirkuksessa ja että positiivilista rajoittaa myös kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa.

13 § Kielletty kohtelu

Elävien kettujen käyttö luolakoirien taipumuskokeissa ja harjoituksissa tulisi kieltää. Keinoluolastoon koiran etsittäväksi päästetty kettu joutuu koe- tai harjoitustilanteessa kärsimään pelosta ja stressistä. Jos koira varotoimenpiteistä huolimatta pääsee puremaan kettua, ketut voivat kärsiä myös kivusta. Harjoituskettujen pito-olosuhteet vastaavat turkistarhaolosuhteita, joissa mahdollisuudet lajinmukaiseen käyttäytymiseen (mm. piiloutuminen, kaivaminen, ravinnonetsintä ja tutkimiskäyttäytyminen) ovat rajoittuneita pito-olosuhteiden yksipuolisuuden takia. Ketut elävät näissä olosuhteissa kuitenkin huomattavasti pidempään kuin turkistuotantoa varten kasvatetut ketut.

Ylipäätään elävien kohde-eläinten käyttöä ei tule sallia harrastustoiminnassa, jos kohde-eläin joutuu kärsimään kipua, pelkoa tai stressiä ja kohde-eläin voi vahingoittua toiminnan seurauksena. Jos toiminta voi aiheuttaa kohde-eläimen hyvinvoinnille merkittävää haittaa, elävän kohde-eläimen sijaan on harrastustoiminnassa käytettävä muita vaihtoehtoja. Kaikille kohde-eläimille on taattava sellaiset pito-olosuhteet, jotka vastaavat niiden hyvinvointitarpeita.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

16 § Toimenpiteen tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kivunlievityksen vaatimus kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on tärkeä uudistus verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön. *Säädöstä tulisi kuitenkin tarkentaa siten, että kivuliaan toimenpiteen yhteydessä on käytettävä riittävää kivunlievitystä.* Jos kivunlievitys ei ole riittävää, se ei poista eläimen kokemaa kipua.

On kiitettävää, että tuotantoeläimenä pidettävien karjuporsaiden kirurginen kastraatio kielletään siirtymäajalla ja että siirtymäajan aikana edellytetään tulehduskipulääkkeen lisäksi paikallispuudutuksen käyttöä toimenpiteen yhteydessä. Tämä uusi säännös parantaa porsaiden hyvinvointia merkittävästi. Kirurginen kastraatio aiheuttaa voimakasta kipua leikkauksen aikana, tulehdusreaktiosta aiheutuvaa jälkikipua sekä akuuttia ja kroonista stressiä. Porsaiden kirurgiselle kastraatiolle on olemassa vaihtoehtoja, joita ovat immunokastraatio ja täyskarjukastraatio. Tämä mahdollistaa toimenpiteestä luopumisen, kun vaihtoehdot otetaan asteittain käyttöön valtion tukitoimenpiteiden avulla.

Lain voimaan tullessa edellytetään tulehduskipulääkkeen käyttöä kirurgisen kastraation yhteydessä, kuten nyt jo käytännössä toimitaan. Tulehduskipulääke vähentää leikkauksen jälkeistä kipua, muttei leikkauksen aikaista kipua. *Neljän vuoden siirtymäaika pakollisen puudutuksen käyttöön on liian pitkä porsaiden hyvinvoinnin näkökulmasta, ja siirtymäajan tulisi olla lyhyempi*. Siirtymäaika olisi mahdollista puolittaa, kun siirtymää joudutettaisiin aktiivisin tukitoimin.

Porsaiden hyvinvoinnin näkökulmasta kirurgisesta kastraatiosta tulisi luopua nopeammalla aikataululla kuin 12 vuoden siirtymäajalla. Toimenpiteestä luopumisen edistämiseksi tarvitaan valtion rahoittamia tukitoimenpiteitä, tutkimusta ja tiedotusta.

Tulehduskipulääke tehoaa tutkitusti porohirvaiden kastraatiosta seuraavaan jälkikipuun. Poron kastraatiokivun lievittämiseen tarvitaan uusia, tutkimukseen perustuvia ratkaisuja, kuten nopeavaikutteisen puudutteen kehittämistä.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulisi olla mahdollisuus toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan, on erittäin tärkeä. Kiitän, että lausuntokierroksen jälkeen olennaisiin käyttäytymistarpeisiin on lisätty mukaan leikki ja ympäristön tutkiminen. Olennaisia, sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita pykälässä mainittujen tarpeiden lisäksi ovat synnytykseen ja jälkeläisten hoitoon liittyvät tarpeet. Esimerkiksi emakolle tulisi taata mahdollisuus toteuttaa pesänrakennuskäyttäytymistään, johon emakolla on voimakas, sisäsyntyinen tarve.

Laumaeläimillä sosiaalisten käyttäytymistarpeiden toteutuminen edellyttää, että niillä on mahdollisuus lajitoverin seuraan. Näköyhteys ei ole riittävä eläinten sosiaalisten tarpeiden toteutumiseksi. Lainsäädäntöön tulisi kirjata, että esimerkiksi lampaita, vuohia, hevosia, nautoja, sikoja ja

siipikarjaan kuuluvia lintuja ei saa pitää yksin. Lajitoverin seura tulisi taata nuorille eläimille, jotta niille kehittyvät ryhmässä toimimiseen tarvittavat lajille ominaiset sosiaalisen käyttäytymisen toimintamallit. On myös hyvä, että pykälässä vaaditaan, että eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava.

21 § Ruokinta ja juotto

Jatkuvan juomaveden vaatimus nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa on tärkeä. Riittävä vedensaanti on fysiologinen perustarve, jonka rajoittaminen on merkittävä riski eläimen hyvinvoinnille. Poikkeuksia jatkuvaan vedensaantiin tulisi olla mahdollisimman vähän, ja poikkeuksista säätämisen tulisi perustua tutkittuun tietoon eläinten vedentarpeesta ja juomiskäyttäytymisestä.

Näkemykseni mukaan 6 momentin poikkeuksia ei tulisi säätää lainkaan. Jos jatkuvaa juomavettä ei ole mahdollista järjestää pysyvässä pitopaikassa, pitopaikkaa ei voida pitää eläinten tarpeita vastaavana. Jatkuvan juomaveden vaatimukseen säädetään asetuksella poikkeus igluvasikoiden, ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien ja nahkottavien turkiseläinten pitopaikoissa silloin, kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy, jolloin eläimet on juotettava vähintään kolme kertaa päivässä. Näiden poikkeuksien vaikutuksia eläinten hyvinvointiin ei ole lainkaan arvioitu lakiesityksessä. Nahkottavien turkiseläinten jatkuvan juomavedenvaatimuksen poikkeusta voi pitää hyvin laajana. *Jatkuvaa juomavettä tulisi edellyttää siirtymäajan jälkeen myös nahkottavien turkiseläinten, ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien ja igluvasikoiden pysyvissä pitopaikoissa*. Jatkuvan juomaveden vaatimuksen ulottaminen siitokseen käytettävien turkiseläinten pitopaikkoihin seitsemän vuoden siirtymäajalla on liian pitkä, ja sitä tulee lyhentää.

Lakiesityksen pysyvän pitopaikan määritelmän seurauksena jatkuvan juomaveden vaatimus ei koske ulkotarhaa tai laidunta, jos eläin on siellä alle puolet vuorokaudesta. Näkemykseni mukaan ulkotarhaa ja laidunta ei tule määritellä väliaikaiseksi pitopaikaksi, jos eläin viettää siellä useita tunteja vuorokaudesta. Eläimelle tulisi taata vapaa vedensaanti myös kyseisissä pitopaikoissa eläinsuojan lisäksi. Tarhauksen aikaisesta juomaveden saannista tulisi säätää tarkemmin asetustasolla, ja tulisi määritellä esimerkiksi, mikä on lyhytaikainen tarhaus, jolloin ulkotarhassa ei tarvitse olla vettä tarjolla. Asiasta säätämisen tulee perustua tutkittuun tietoon eläinten vedentarpeesta ja juomisen tarpeesta.

Esimerkiksi Hevostietokeskuksen mukaan hevoset tarvitsevat vettä useita kymmeniä litroja vuorokaudessa. Hevosen tarvitseman juomaveden määrään vaikuttavat ruokinnassa käytetyn karkearehun tyyppi, hevosen tekemän työn kesto ja intensiteetti, ilmanlämpötila, hevosen koko sekä tammoilla imetys.[3] Vapaa vedensaanti on tärkeää hevosen hyvinvoinnille.

[3] https://hevostietokeskus.fi/i/ruokinta/veden-tarve.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

25 § Eläinjalostus sekä laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Jalostussäännöksen tarkentaminen ja täsmentäminen on erittäin tärkeä. Niin tuotanto- kuin lemmikkieläinten hyvinvoinnille haitalliseen jalostukseen tulee puuttua nykyistä paremmin. Eläinlääkäreille säädettävä ilmoitusvelvollisuus koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan eläimen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista on tervetullut uudistus. Ilmoitusvelvollisuus on tarpeellinen eläinten hyvinvointilain eläinjalostusta koskevien kieltojen noudattamisen valvonnan parantamiseksi.

On tärkeää, että valtioneuvoston asetuksella asetetaan tarkemmat jalostusta koskevat säädökset, jotta viranomaisille varmistetaan mahdollisuudet puuttua hyvinvointiongelmia aiheuttavaan jalostukseen. Jalostusta tarkemmin säätävää asetusta tarvitaan mahdollisimman pian tukemaan valvontaa.

Tuotantoeläinten hyvinvointiin vaikuttaa merkittävästi se, mitä eläinjalosteita tuotannossa käytetään. Munivien kanojen, lihasiipikarjan ja sikojen jalostus tapahtuu usein Suomen rajojen ulkopuolella. Kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että rintalastamurtumat ovat merkittävästi yleistyneet munivilla kanoilla ja niitä esiintyy tuotantotavasta riippumatta. Rintalastamurtumien kehittymisen riskitekijöitä ovat muun muassa muninnan aloitusikä, munintatuotos muninnan alkaessa sekä kanan alhainen paino. Jalostuksen seurauksena kanojen koko on pienentynyt, niiden munantuotanto on lisääntynyt ja ne voivat aloittaa munintansa varhemmin. Hitaammin kasvavilla broilerijalosteilla on havaittu olevan useita terveys- ja hyvinvointihyötyjä nopeakasvuisiin jalosteisiin verrattuna. On tarpeen ottaa laajempaan tarkasteluun, millä keinoin voitaisiin edistää sitä, että Suomeen tuotavan eläinaineksen valinnan perusteena käytettäisiin nykyistä enemmän eläinten hyvinvointia.

On myönteinen asia, että pykälän 4 momentissa säädetään eläinten omistajan tai pitäjän velvollisuudesta estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen (25 § 4. mom.). On olennaista, että eläintenpitäjä vastaa eläinten suunnitellusta lisääntymisestä, jotta syntyville eläimille voidaan varmistaa niiden hyvinvoinnin turvaavat huolenpito ja olosuhteet. Maa- ja metsätalousvaliokunnalle antamassani lausunnossa kansalaisaloitteesta *Kissakriisi hallintaan – kissojen tunnistusmerkinnän ja leikkauttamisen puolesta* olen todennut, että velvoite estää kissojen hallitsematon lisääntyminen tuo keskeisen keinon ennaltaehkäistä puolivillien kissapopulaatioiden syntymistä, joka on vakava ja laaja eläinsuojeluongelma Suomessa. Kissapopulaatioiden syntymisen ennaltaehkäisemiseksi on tärkeää, että asetuksella säädetään kissojen sterilointi ja kastrointi pakolliseksi, mikäli ne liikkuvat vapaasti ulkona ilman valvontaa.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

26 § Löytöeläimet

On huolestuttavaa, että lakiesityksessä löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan ei ole säädetty minkään tahon tehtäväksi. Tämä aiheuttaa riskin eläinten hyvinvoinnin vaarantumiselle tilanteissa, joissa vapaaehtoisia toimijoita ei ole riittävästi. *Löytöeläinten kiinnioton ja kuljetuksen järjestäminen tulisi säätää kunnan vastuulle.* Kunta voisi periä kulut eläimen omistajalta.

Mikäli löytöeläintä ei haeta talteenottopaikasta määräaikaan mennessä, löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin, mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset sekä poikkeus- ja siirtymäsäännökset pykälissä 121 § ja 122 §

Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulee olla mahdollisuus toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan pysyvissä pitopaikoissaan, on erittäin tärkeä. Eläimillä on ympäristöstä riippumattomia käyttäytymistarpeita, joiden toteuttamiseen eläimillä on vahva motivaatio ja joiden estyminen aiheuttaa esimerkiksi stressiä, turhautumista ja epänormaalia käyttäytymistä.

Eläinten pidon kielto jatkuvasti paikalleen kytkettynä ja kääntymisen estävissä rakenteissa pysyvissä pitopaikoissaan on kannatettava. On hyvä, että tämän kirjauksen seurauksena lihanautojen parsista, hevosten pilttuista ja emakoiden pitkäaikaisesta pidosta tiineytyshäkeissä luovutaan siirtymäajalla sekä kielletään uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentaminen ja käyttöönotto.

Lakiluonnos ei kuitenkaan kiellä lypsylehmien ja -hiehojen parsinavetoita ja emakoiden pitoa porsitushäkeissä siirtymäajalla, mikä on ristiriidassa lakiluonnoksen olennaisia käyttäytymistarpeita koskevien vaatimusten kanssa. Myös näistä pitomuodoista tulee luopua siirtymäajalla.

Rakennemuutoksen aikana parsinavetoista pihatoihin tulee huolehtia kytkettyjen nautojen liikkumisen tarpeen tyydyttymisestä säännöllisesti. On hyvä, että lakiesityksen yhteydessä parsinavetoiden lehmiä koskevaa jaloitteluvelvoitetta pidennetään asetusmuutoksella sekä laajennetaan laidunkauden lisäksi osittain sisäruokintakaudelle. Tutkitun tiedon näkökulmasta ei ole kuitenkaan riittävää, että parsinavetoiden lehmille taataan jaloittelumahdollisuus vain 90 päivänä vuodesta. Naudan liikkumisen tarve patoutuu nopeasti. Kytkettynä nautojen mahdollisuudet kehonhoitoon ja sosiaaliseen käyttäytymiseen myös rajoittuvat. *Lainsäädännössä tulisi edellyttää säännöllisen jaloittelun järjestämistä parsinavetoiden lypsylehmille ja -hiehoille laidunkauden lisäksi myös sisäruokintakaudella.* Tämä vastaisi kytkettyjen lehmien liikkumisen tarpeen tyydyttymiseen sisäruokintakaudella.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvelvoitteeseen liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen on hyvä asia, mutta vapautusmenettelystä tulisi luopua lyhyemmällä, enintään viiden vuoden siirtymäajalla eikä uusia vapautuksia jaloitteluvelvoitteeseen tule myöntää. Vähintään jaloittelumahdollisuus tulisi vaatia kaikille kytkettynä pidetyille lehmille ja hiehoille.

Lakiesityksen yhteydessä on tehty linjaus, että tulevalla rahoituskaudella investointitukea myönnetään vain niiden uusien pihattojen rakentamiseen, joiden yhteydessä on jaloittelutarha tai laidun. Tämä on tervetullut uudistus ja edistää lypsylehmien ulkoilua pihatoissa. Pihattojen yleistyessä pihattolehmien laidunnus- ja ulkojaloittelumahdollisuus nousevat entistä tärkeämmäksi hyvinvoinnin kysymykseksi. Pihattolehmien mahdollisuus kesäaikaiseen laiduntamiseen ja ympärivuotiseen ulkojaloitteluun tulisikin kirjata lainsäädäntöön. On huomattava, että pihattojen yleistyessä ja karjakoon kasvaessa lypsylehmien laidunnus on Suomessa vähentynyt. Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan laidunnuksen järjesti vuonna 2020 noin 72 prosenttia lypsykarjatiloista, kun vuonna 2010 vastaava luku oli noin 87 prosenttia.[4] Laiduntaminen edistää monin tavoin lehmien hyvinvointia: laidun mahdollistaa moninaisesti lehmien lajinmukaisen käyttäytymisen, pehmeä laidun tarjoaa lehmille hyvän makuu- ja kävelyalustan, ja laiduntaminen parantaa lehmien sorkkaterveyttä sekä ylläpitää lihaskuntoa.

Laissa tulisi kieltää emakoiden pito porsitushäkeissä siirtymäajalla. Emakoilla on voimakas sisäsyntyinen tarve rakentaa pesä, mutta pesänrakentamiskäyttäytymistä on hyvin vaikeaa toteuttaa porsitushäkissä rajoitetun tilan takia. Pelkkä uusien kiinteiden porsitushäkkien rakentamisen kielto ei takaa sitä, että emakoille järjestetään vapaaporsitus.

Oikein järjestettynä vapaaporsitus edistää monin tavoin emakon ja porsaiden hyvinvointia ja mahdollistaa emakon pesänrakennuskäyttäytymisen toteuttamisen. Vapaaporsitusryhmä (2020) on muodostanut vapaaporsituksen määritelmän, jonka mukaan ensikko/emakko on vapaana ennen porsimista, porsimisen ajan ja sen jälkeen koko imetyksen ajan. Ensikon/emakon liikkumista voidaan rajoittaa vain poikkeustapauksissa ja tilapäisesti, jos se on tarpeen eläinlääkinnällisten tai muiden hoitotoimenpiteiden, porsaiden turvallisuuden tai työturvallisuuden vuoksi. Emakolle tulee olla pesäntekomateriaalia koko ajan porsimisen ajan.[5] *Lain pykälään tai sen perusteluihin tulisi kirjata vaatimus siitä, että emakon on voitava porsia ja imettää porsaitaan vapaasti siten, että sitä ei rutiininomaisesti suljeta häkkiin.* Nyt vapaaporsitukseen ei viitata lainkaan edes lain perusteluissa. On huomattava, että myös avattavan seinämärakenteen käyttö mahdollistaa emakon sulkemisen häkkiin porsituskarsinassa.

Vapaaporsitus ja -imetys ovat yleistyneet meillä nopeasti. Riittävän pitkällä siirtymäajalla on porsitushäkkien käytöstä mahdollista luopua. Vapaaporsitukseen siirtymistä on tuettu investointituen

[4] Luonnonvarakeskuksen tilastotietokanta: Nautojen laiduntaminen.
[5] Vapaaporsitustyöryhmän loppuraportti 2020.

avulla, ja lisäksi hyvinvointikorvauksen uusi toimenpide kannustaa tuottajia siirtymään vapaaporsitukseen. Asetustasolla tulisi säätää vapaaporsituskarsinan vähimmäistilavaatimuksista sekä rakenneratkaisuista, jotka tukevat vapaaporsituksen järjestämistä emakon ja porsaiden hyvinvointia edistävällä tavalla.

Pitkäaikaisesta pidosta tiineytyshäkeissä luopumisen siirtymäaika – 12 vuotta – on pitkä ottaen huomioon sen, että tiineytyshäkki rajoittaa merkittävästi emakon liikkumista. Siirtymäaikaa olisikin tärkeää lyhentää. Hyvinvointikorvauksilla on mahdollista edistää emakoiden ryhmäkasvatukseen siirtymistä joutuisasti. Hyvinvoinnin näkökulmasta emakot tulisi siirtää ryhmiin porsaiden vieroituksesta, jolloin kahdeksan päivän häkissä pitoa ei tarvittaisi, mitä suosittaa myös tuore Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA:n raportti.[6]

Lakiesitykseen on kirjattu nautojen ja sikojen käyttäytymistarpeita edistäviä asioita. Kuitenkin turkiseläinten, siipikarjan lintujen ja kasvatettujen kalojen osalta niitä ei ole kirjattu lakiin. Euroopan komission tiedonanto useiden tuotantoeläinten häkeistä luopumisesta olisi perusteltua ottaa paremmin huomioon eläinten hyvinvointilakiesityksessä. Kananmunantuotannon siirtyessä häkittömiin tuotantomuotoihin virikehäkeistä tulisi luopua siirtymäajalla lain kirjauksessa. Lakiesityksen kirjaukset eläinten olennaisista käyttäytymistarpeista edellyttävät turkiseläinten pito-olosuhteiden säätämistä uudelle tasolle. Turkiseläimet tarvitsevat käyttöönsä nykyistä merkittävästi monipuolisemman ja virikkeellisemmän ympäristön ja suuremmat tilat.

Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto sekä koirien ja kissojen myynti-ilmoittelun vähimmäisvaatimukset (39 § ja 40 §)

Alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen tuonnin kielto myyntiä ja muuta luovuttamista varten on kannatettava. Tämä tuo keskeisen keinon ehkäistä Suomen ulkopuolelta pentutehtaista peräisin olevien pentujen kauppaa, johon liittyy vakavia eläinsuojeluongelmia. Jotta Tulli voisi tehokkaasti valvoa tämän pykälän toteutumista, tulisi Tullille varata tehtävään riittävästi resursseja.

On kannatettavaa, että koirien ja kissojen myynti-ilmoittelun sisällölle säädetään vähimmäisvaatimukset ja että vähimmäisvaatimukset koskevat myös muuta luovuttamista. Myynti-ilmoituksissa tulee edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista. Myynti-ilmoitusvaatimukset on syytä ulottaa koskemaan myös muita myytäviä eläimiä kuin vain koiria ja kissoja.

[6] EFSA AHAW Panel (EFSA Panel on Animal Health and Welfare), Nielsen, SS, et al. 2022. Scientific Opinion on the welfare of pigs on farm. EFSA Journal 2022; 20(8):7421, 319 pp. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2022.7421.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ɹsunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

Avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten auttaminen ja hoidon järjestäminen (7 §, 29 § ja 61 §)

On hyvä, että lakiesityksessä luonnonvaraisten eläinten hoidosta säädellään nykyistä tarkemmin. Lakiesitys ei tuo kuitenkaan riittäviä parannuksia vastuiden määrittämiseen luonnonvaraisten eläinten auttamisen ja hoidon järjestämisen kohdalla. Nykyisen eläinsuojelulain tavoin lakiesitys asettaa kansalaisille velvollisuuden auttaa sairasta, vahingoittunutta tai muuton avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä (7 §). On hyvä, että lakiesityksessä kansalaisten oikeutta ottaa loukkaantunut tai muuten avuttomassa tilassa oleva luonnonvarainen eläin haltuun rajoitetaan koskemaan ainoastaan lyhytaikaista ensiavun antamista, jonka jälkeen eläin on sen tilan salliessa palautettava luontoon, toimitettava asiantuntevaan jatkohoitoon tai lopetettava (29 §).

Kunnaneläinlääkärille säädetään velvollisuus lopettaa vastaanotolle tuotu sairas tai vahingoittunut luonnonvarainen eläin (7 §), mikä puuttuu nykyisestä lainsäädännöstä. Lakiesityksessä ei kuitenkaan säädetä muita vastuita luonnonvaraisten eläinten auttamiseen ja hoitoon liittyen, esimerkiksi kuljettamista hoitoon tai muun avun tarjoamista. Kunnille tulisi säätää velvollisuus huolehtia myös kunnaneläinlääkärin vastaanotolle toimitetun sairaan tai vahingoittuneen luonnonvaraisen eläimen hoidon tarpeen arvioinnista, ensiavusta ja toimittamisesta asiantuntevaan hoitoon lopetuksen lisäksi. Kärsivän loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen lopettamista ei ole osoitettu kattavasti minkään viranomaistahon tehtäväksi esimerkiksi tilanteissa, joissa kansalaisella ei ole osaamista tai mahdollisuutta lopettaa eläintä tai kuljettaa pienikokoista eläintä kunnaneläinlääkärin vastaanotolle. *Laissa tulisi säätää selkeästi ja kattavasti vastuutahot avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen kuljettamisen, avun tarjoamisen, kärsivän eläimen lopettamisen ja kansalaisille tarjottavan neuvonnan osalta*. Parempi kansalaisten neuvonta vähentäisi turhia tai eläimille haitallisia puuttumisia sekä nopeuttaisi avun järjestämistä silloin, kun se on tarpeen.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan säätäminen ilmoituksenvaraiseksi (61 §) on parannus verrattuna nykylainsäädäntöön, jossa hoitolatoiminnasta ei säädetä millään tavalla. Näin varmistetaan se, että toiminta on viranomaisten tiedossa ja hoitoloihin voidaan tehdä eläinten hyvinvointitarkastus ilman epäilyä eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta. Lisäksi ilmoituksenvaraista villieläinten hoitolatoimintaa koskee uusi vaatimus eläimenpitäjän soveltuvasta koulutuksesta tai muilla keinoin saavutetusta riittävästä pätevyydestä (30 § 2 mom.). Näkemykseni mukaan ilmoituksenvaraisuus ei ole kuitenkaan riittävää, vaan *luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan tulisi olla luvanvaraista.* Luonnonvaraisten eläinten hoidon tarpeen arviointi, hoidon järjestäminen sekä luontoon takaisin palauttaminen edellyttävät erityisosaamista. Jos toiminta olisi luvanvaraista, viranomainen voisi arvioida olosuhteet, hoitomahdollisuudet ja eläintenpitäjän pätevyyden jo ennen toiminnan aloittamista sekä toiminta olisi säännöllisen valvonnan piirissä.

Valtio rahoittaa tällä hetkellä vähänlaisesti luonnonvaraisten eläinten auttamiseen ja hoitoon liittyvää toimintaa. Suuren osan kustannuksista kattavat kunnat sekä vapaaehtoiset järjestöt ja kansalaiset. Tällä hetkellä ympäristöministeriö antaa harkinnanvaraista valtionavustusta

Eläinsuojeluasiamies PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Djurskyddsombudsman PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Animal Welfare Ombudsman P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 saara.kupsala@ruokavirasto.fi elainsuojeluasiamies.fi

luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitotoiminnan järjestämiseksi. Valtionavustuksen ulkopuolelle jäävät kuitenkin vahingoittuneet riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet. Valtion tulisi osallistua nykyistä suuremmalla määrärahalla luonnonvaraisten eläinten hoidon kustannuksiin sekä huolehtia siitä, että rahoituksen piirissä ovat myös muut eläimet kuin rauhoitetut eläimet. Lisäksi luonnonvaraisten eläinten hoidon järjestämiseen tulisi luoda tarkemmat kriteerit ja sekä edistää luonnonvaraisten eläinten hoitoon liittyvien toimijoiden osaamista ohjeistuksilla ja koulutuksella.

Eläinkilpailut ja -näyttelyt

Eläinkilpailujen säädöksiä tulisi soveltaa myös sellaisiin kilpailuihin, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan käyttäen kohde-eläimiä. Näitä ovat esimerkiksi kengitys-, trimmaus-, keritsemis- ja kalastuskilpailut.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Pidän kannatettavana sitä, että ilmoitusvelvollisuuden piiriin lisätään sellaiset eläinkilpailut, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle, kivulle tai kärsimykselle. Tämä varmistaa sen, että viranomaisilla on tieto tällaisista kilpailuista, joihin voidaan tehdä eläinsuojelutarkastus ilman epäilyä. Lisäksi edellytyksenä ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämiselle on kilpailueläinlääkärin nimeäminen kuhunkin kilpailuun, ja kilpailueläinlääkärin on oltava läsnä kilpailutilaisuudessa. On hyvä, että perusteluiden mukaan Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluu myös sellaisten eläinkilpailujen järjestäminen, joissa kohde-eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle tai kärsimykselle, vaikka kilpaileva eläin ei niille altistuisikaan.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Pykälä heikentää merkittävästi kilpailueläinlääkärin toimivaltuuksia. Kilpailueläinlääkärille ei säädetä toimivaltaa puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, vaan hänen roolinsa on neuvonnallinen ja avustava. Mikäli kilpailunjärjestäjä delegoi 45 §:n 3 momentin tehtävät kilpailueläinlääkärille, kilpailueläinlääkäri pystyy tarvittaessa kieltämään eläimen käytön kilpailuissa tai keskeyttämään kilpailun. Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että kilpailu vaarantaa tarpeettomasti eläinten hyvinvoinnin, hän ei pysty puuttumaan tilanteeseen suoraan, vaan hänen on ilmoitettava asiasta valvontaviranomaiselle. Kilpailueläinlääkärillä tulisi olla valtuudet puuttua suoraan ja nopeasti eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan.

Eläinkilpailut tulisi määritellä korkean ja matalan riskin tapahtumiksi asetuksella. *Korkean riskin kilpailuissa kilpailueläinlääkärin tulisi olla viranomainen, joka valvoo eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista ja jolla on toimivaltuudet puuttua suoraan eläinten hyvinvointia vaarantavaan toimintaan.* Korkean riskin kilpailuja voisivat olla esimerkiksi ravi- ja laukkakilpailut, korkeat estekilpailut ja matkaratsastuskilpailut. Kilpailueläinlääkärin tulisi valvoa eläinten kilpailukuntoisuutta, voida poistaa eläin kilpailuista, jos kilpailu tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia (esim.

ontuva tai sairas eläin), määrätä eläin kilpailukieltoon määräajaksi, jos eläimen vointi niin edellyttää, päättää kilpailun perumisesta tai keskeyttämisestä, jos olosuhteet eivät ole eläimille turvallisia (esim. äärimmäinen helle tai vaaraa aiheuttavat sääolot), sekä valvoa suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden käyttöä. Viranomaisena toimivan kilpailueläinlääkärin palkan maksaisi Ruokavirasto tai aluehallintovirasto, jotka voisivat veloittaa kilpailunjärjestäjältä eläinten hyvinvointivalvonnan järjestämisestä aiheutuneet kulut.

Eläinten lopetus

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Eläimen lopettamisen kielto viihdetarkoituksessa on tervetullut. Tämä uusi säännös liittyy lain tarkoitukseen lisätä eläinten kunnioitusta itseisarvoisina olentoina. Kielto koskee esimerkiksi kilpailemista siitä, kuka lopettaa eniten eläimiä tietyn ajan kuluessa. Tämän kiellon tulee kattaa yksiselitteisesti myös metsästyskilpailut, joissa kilpaillaan eläinten saalismäärällä. Näkemykseni mukaan metsästyskilpailut, joissa pyritään tappamaan mahdollisimman monta eläintä tavoiteajassa, ovat ristiriidassa eläinten kunnioituksen periaatteen kanssa. Myös kalastuskilpailuissa pitäisi olla muukin tavoite kuin mahdollisimman suuri saalis.

Olisi toivottavaa, että kananmunantuotannossa kukkotipujen lopettamisesta luovuttaisiin ja siirryttäisiin poikasten sukupuolierotteluun jo munasta. Saksa ja Ranska ovat kieltäneet kukkotipujen lopettamisen. Munassa olevan alkion sukupuoli on mahdollista erottaa erilaisten tekniikoiden avulla, ja kukkoalkiot voidaan tunnistaa ennen niiden kehittymistä tuntemiskykyiseksi ja lopettaa munina. Lakiin sisällytetty eläinten kunnioittamisen periaate puoltaisi sitä, että kukkotipujen lopettamisesta luovutaan, kun sille on olemassa vaihtoehtoja.

65 § Eläinten teurastus

On hyvä, että lain kirjauksessa edellytetään yksiselitteisesti teuraseläimen tainnuttamista aina ennen verenlaskun aloittamista. Onnistunut tainnutus varmistaa sen, että eläin ei ole tuntemiskykyinen ennen verenlaskun aloittamista, ja näin vältetään kipu ja kärsimys, jotka aiheutuvat viillosta tai pistosta. On myös hyvä, että enää ei sallita poikkeusta tainnutuksen osalta siipikarjan linnun teurastukseen yksityiseen kulutukseen.

Viranomaiset ja valvonta

Lakiesityksen tavoitteena on eläinten hyvinvointivalvonnan ja viranomaisten keinovalikoiman tehostaminen. Myönteisiä uudistuksia ovat Tullin säätäminen uudeksi valvontaviranomaiseksi rajavalvonnassa (73 §), valvontaviranomaisen mahdollisuus käyttää asiantuntijaa tai avustajaa eläinsuojeluvalvontaa tehtäessä (82 §), eri alojen viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus tilanteessa, jossa he havaitsevat avun tarpeessa olevan eläimen työtehtäviä hoitaessaan (88 §). Myönteistä on myös se, että sähköä, lämmitystä tai vettä eläintuotantotiloille toimittavien tahojen

tulee tehdä valvontaviranomaiselle ilmoitus sähkön-, lämmön- tai vedenjakelun pysyvästä keskeytyksestä (88 §). Myös rehuntoimitusten tai maidon noudon keskeytyksistä tulisi viranomaiselle tehdä vastaava ilmoitus.

Lakiesitys tuo uusia velvoitteita viranomaisille ja siten lisäresurssitarpeen valvontaan. Eläinten hyvinvointivalvonnalle on turvattava riittävät resurssit. Laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus ja ohjaus.

Valvonnan osalta haluan kiinnittää huomion etenkin seuraaviin kohtiin:

Eläinten hyvinvoinnin valvonta virka-ajan ulkopuolella

Pidän ongelmallisena sitä, että lakiesityksestä puuttuu virka-ajan ulkopuolella järjestetty eläinten hyvinvointivalvonta. Jos päivystysaikaista eläinten hyvinvointivalvontaa ei säädetä kunnan tai muun viranomaisen tehtäväksi, jää virka-ajan ulkopuolella kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitaminen pääasiassa poliisin tehtäväksi. Valvontaeläinlääkärillä on erityisosaaminen kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitamiseksi, eikä asiaa tulisi jättää yksin poliisin vastuulle.

Eläinten hyvinvointivalvonta tulee järjestää myös virka-ajan ulkopuolella. Myös Tullin tarvitsema asiantuntija-apu eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa valvontatilanteissa tulee turvata virka-ajan ulkopuolella.

Elintenpitokiellon valvonta

On hyvä, että valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi (78 §). Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan eläintenpitokiellon noudattamisen tarkastusta ei voi kuitenkaan tehdä, jos ei ole epäilyä eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta. *Myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastus on voitava tehdä, jos on aihetta epäillä eläintenpitokieltoa rikottavan*. Kotirauhan suojan ei tule estää eläinten hyvinvoinnin valvontaa.

Teurastamojen kameravalvonta

Ruokaviraston mahdollisuus käyttää tallentavaa kameravalvontaa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi teurastamoissa on kannatettava uudistus (79 §). Teurastamossa riskit eläinten hyvinvoinnin heikkenemiselle ovat suuret. Kameravalvonta tuo mahdollisuuksia parantaa valvontaa, sillä tarkastuseläinlääkäri ei ole jatkuvasti läsnä teurastamoissa. Etenkin ilta- ja yöaikaan tapahtuvan toiminnan sekä pienteurastamoissa ilman tarkastuseläinlääkärin läsnäoloa tapahtuvan teurastuksen osalta kameravalvonnan järjestäminen parantaa valvontaa. Kameroiden asentaminen ja ylläpito vaativat resursseja, sekä tallenteiden läpikäynti aiheuttaa lisätyötä tarkastuseläinlääkärille. Esitöissä kuitenkin todetaan, että kameravalvonta täytyisi toteuttaa Ruokaviraston nykyisten määrärahojen puitteissa (s. 64). Teurastamoiden kameravalvonnan tehokkaaksi toteuttamiseksi valvontaviranomaiselle tulee osoittaa tehtävän hoitoon tarvittavat resurssit.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

Parityöskentely eläinsuojelutarkastuksilla

Hallituksen esityksen esitöissä (s. 70) tuodaan esiin, että eläinlääkäreiden parityöskentely on lisääntynyt, mutta valtaosa eläinsuojelutarkastuksista tehdään edelleen yksin. Esitöissä myös todetaan, että mahdollisuus asiantuntijan ja avustajan käyttöön saattaa vähentää tarvetta eläinlääkäreiden parityönä tekemille tarkastuksille.

Mahdollisuus asiantuntijan ja avustajan käyttöön on hyvä uudistus, mutta asiantuntijan tai avustajan käytön ei tule korvata eläinlääkäreiden parityöskentelyä eläinten hyvinvointitarkastuksilla. Valvontaeläinlääkäri toimii virkavastuulla, ja hänellä on syvällinen osaaminen eläinten hyvinvointivalvonnasta, jota ei voi asiantuntijalta tai avustajalta edellyttää. On tärkeää edistää valvontaeläinlääkäreiden parityöskentelyä kaikilla alueilla. Parityöskentely on tärkeää työturvallisuuden näkökulmasta, se parantaa valvonnan laatua sekä edistää valvonnan toteutusta tehokkaasti. Tutkimuksen mukaan parityöskentely edistää valvontaeläinlääkäreiden työssäjaksamista ja vähentää työuupumuksesta aiheutuvia sairauspoissaoloja.[7] Valvontaeläinlääkäreiden työssäjaksamisen edistäminen vähentää valvonnan kustannuksia sairauspoissaolojen sekä uusien rekrytointi- ja perehdytystarpeiden vähentyessä.

Laki kalastuslain muuttamisesta

58 § Kalojen vapauttaminen

Pidän hyvänä vaatimusta siitä, että saaliiksi saatua takaisin veteen laskettavaa kalaa olisi käsiteltävä mahdollisimman varoen. Tämä auttaa minimoimaan kalan kokeman kivun ja kärsimyksen sekä tukee sen varmistamista, että kalan elinkelpoisuus on mahdollisimman hyvä veteen laskemisen jälkeen.

Kalojen kiputuntemus on nykytiedon mukaan vastaavanlainen kuin muilla selkärankaisilla. Kalat oppivat esimerkiksi välttämään paikkoja ja tilanteita, joissa ne ovat aiemmin kokeneet kipua. Lisäksi kipukokemus muuttaa kalojen käyttäytymistä, mikä näyttäytyy esimerkiksi uimisen ja yleisen aktiivisuuden vähenemisenä sekä ruokailun lopettamisena. Kivun aiheuttamia käyttäytymismuutoksia saadaan lievennettyä kipulääkityksellä.[8]

Kalat tulee laskea takaisin veteen lakiin perustuvista syistä esimerkiksi silloin, kun kyseessä on alamittainen kala tai rauhoitettu kalalaji. Muutoin pyydystä ja päästä -kalastusta tulee harjoittaa ainoastaan hyvin perustellusta syystä, kuten kannanhoidolliseen kartoitukseen liittyen. Pyydystä ja päästä -kalastus aiheuttaa kaloille kipua ja stressiä. Voi myös olla mahdollista, että sama kala

[7] Väärikkälä, S., Hänninen, L., & Nevas, M. 2020. Veterinarians Experience Animal Welfare Control Work as Stressful. Frontiers in Veterinary Science, 7. https://doi.org/10.3389/fvets.2020.00077.
[8] Sneddon, L.U. 2015. Pain in aquatic animals. Journal of Experimental Biology, 218, pp. 967–976. https://doi.org/10.1242/jeb.088823.

pyydystetään useamman kerran. Viihdemuotoisesti harjoitettu pyydystä ja päästä -kalastus aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä, eikä sitä tule sallia.

58 a § Kalojen ja rapujen lopetus

Kalastuslakiin sisällytettävät saaliiksi otettavien ja syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännöt ovat kannatettavia. Perusteluiden maininta siitä, että säännöstä sovelletaan myös kalastuskilpailuissa, on tärkeä. On myös hyvä, että elävän kalan käyttäminen syöttinä kielletään. Kalojen ja rapujen lopetusvelvollisuus ei kuitenkaan koske kerralla saatavia suuria saalismääriä. Suurina saalismäärinä saatavien kalojen lopetusmenetelmiä tulee aktiivisesti tutkia ja kehittää hyvinvoinnin näkökulmasta.

On hyvä, että kalastuslaissa säädetään myös rapujen lopetuksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan rapu on lopetettava menetelmällä, joka mahdollistaa sen kuoleman mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Perusteluiden mukaan menetelmällä tarkoitetaan esimerkiksi ravun laskemista kiehuvaan veteen, siten että vesi pysyy kiehuvana koko sen ajan, kun rapuja lisätään veteen ja keitetään, sekä äyriäisten lopetukseen kehitettyä sähköistä lopetusvälinettä. Lopetusmenetelmistä on mahdollista säätää tarkemmin asetuksella.

Isossa-Britanniassa on tehty laaja tieteellinen arvio kymmenjalkaisten äyriäisten tuntemiskyvystä. Arviossa tuntemiskykyä koskevaa tieteellistä näyttöä arvioitiin kahdeksan kriteerin avulla, joihin sisältyivät esimerkiksi kipureseptoreiden ja informaatiota yhdistävien aivoalueiden olemassaolo, reagointi kipulääkkeeseen tai puudutteeseen, itsesuojelukäyttäytyminen sekä kyky oppia välttämään asioita, jotka ilmenevät haitallisen ärsykkeen yhteydessä. Tämän arvioinnin pohjalta raportin päätelmä oli, että kymmenjalkaisia äyriäisiä tulisi pitää tuntemiskykyisinä eläinten hyvinvointilainsäädännössä.[9] Eläinten hyvinvointikeskus on tehnyt tieteellisen lausunnon rapujen kivuntunnosta ja tainnutusmenetelmistä[10], jonka mukaan ravun hyvinvoinnin näkökulmasta ravut tulisi tainnuttaa sähköllä ennen prosessointia elintarvikkeiksi. Lausunnon mukaan rapu kuolee kiehuvassa vedessä keskimäärin 8,5 sekunnissa.

Rapujen kivuton lopetus edellyttää asianmukaista tainnutusta siten, että eläimen tuntemiskyvyttömyys voidaan varmistaa kuolemaan saakka. Rapujen elävänä keittäminen ei ole eettinen lopetusmenetelmä. *Rapujen elävänä keittäminen ilman sitä edeltävää tainnutusta tulee kieltää.* Lainsäädännössämme tulee kieltää myös elävien rapujen myynti kuluttajille, sillä heiltä puuttuu asianmukainen pätevyys rapujen käsittelyyn. Käytäntö lisää riskejä eläinten puutteelliseen käsittelyyn, säilyttämiseen ja lopettamiseen.

[9] Birch, J., Burn, C., Schnell, A., Browning, H. & Crump, A. 2021. Review of the Evidence of Sentience in Cephalopod Molluscs and Decapod Crustaceans.
[10] Eläinten hyvinvointikeskus 2021. Rapujen kivuntunto ja tainnutusmenetelmät.

Eläinsuojeluasiamies
Djurskyddsombudsmannen
Animal Welfare Ombudsman

ısunto

m/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo

5.12.2022 6961/12.01.00/2022

Muut kommentit

Eläinasiavaltuutettu

Eläinten hyvinvointilaissa tulee säätää eläinasiavaltuutetun virasta. Suomessa eläinsuojeluasiamiehen virka on hallitusohjelmien kirjauksien perusteella perustettu kaksi kertaa määräaikaisena (12.8.2013–31.12.2015 ja 1.9.2020–31.12.2023). Toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä tukisi se, että eläinsuojeluasiamiehen asemasta ja tehtävistä säädettäisiin laissa, kuten on tehty muiden valtuutettujen kohdalla.

Yhteiskunnassamme on selkeä tarve itsenäiselle ja riippumattomalle valtion viranomaiselle, jonka tehtävänä on edistää ja parantaa eläinten hyvinvointia. Eläinten hyvinvoinnin yhteiskunnallinen merkitys lisääntyy jatkuvasti, ja eläinten hyvinvointi on laajeneva politiikan ala. Eläinten hyvinvointiin vaikuttavat hyvin monet säädösuudistukset. Tämä voimistaa tarvetta viranomaistoimijalle, joka seuraa lainsäädännön kehitystä eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta sekä lausuu laajasti eläinten hyvinvointiin vaikuttavista säädösehdotuksista ja hankkeista, jotta eläinten hyvinvointi tulisi niissä riittävästi huomioiduksi. Lisäksi eläinten hyvinvointilain nojalla tehtävät merkittävät asetusuudistukset voimistavat tarvetta eläinten edun toteutumista seuraavalle viranomaistoimijalle. Viranomaisen keskeisenä roolina on myös edistää rakentavaa keskustelua eläinten hyvinvoinnista, saattaa yhteen eri sidosryhmiä sekä tukea toimijoiden välistä yhteistyötä eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Muiden valtuutettujen tapaan eläinsuojeluasiamiehen virasta tulisi säätää lailla ja viranhaltijalla tulisi olla käytössään muuta henkilökuntaa. Eläinasiavaltuutettu kuvaisi paremmin tehtävänkuvaa kuin eläinsuojeluasiamies, sillä tehtävässä edistetään ja parannetaan eläinten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti.

Saara Kupsala

Eläinsuojeluasiamies

Eläinsuojeluasiamies
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Djurskyddsombudsman
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Animal Welfare Ombudsman
P.O. BOX 100, 00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
+358 29 520 4480 saara.kupsala@ruokavirasto.fi elainsuojeluasiamies.fi